

Pedagogisch beleidsplan/werkplan

Kinderopvang Elsendorp

Kinderdagopvang & BSO

Inhoudsopgave pedagogisch beleidsplan

Voorwoord	4
1. Visie kinderopvang Elsendorp	5
2. Doelstelling en opvoedingsdoelen	6
2.1 Emotionele veiligheid: veiligheid, geborgenheid en vertrouwen.....	6
Veiligheid	6
Geborgenheid/vertrouwen	7
2.2 Ontwikkeling persoonlijke competenties	8
Communicatieve ontwikkeling	8
Motorische-zintuiglijke ontwikkeling	9
Cognitieve ontwikkeling	10
Creatieve en beeldende ontwikkeling.....	11
Zelfstandigheid en zelfvertrouwen	11
2.3 Sociale ontwikkeling en emotionele competenties	12
Sociale ontwikkeling	12
Emotionele ontwikkeling.....	13
2.4 Waarden en normen	14
3. Kinderopvang Elsendorp	15
3.1 Groepen en groepsindeling.....	15
3.2 Pedagogisch medewerkers en groepssamenstelling.....	18
3.3 3-uurs regeling	18
3.4 Calamiteiten	19
3.5 Stamgroep	19
3.6 Kind volgsysteem	20
3.7 Meldcode kindermishandeling	20
3.8 De pedagogisch Coach	20
3.9 De pedagogisch beleidsmedewerker	21
3.10 Oudercommissie	21
4. Dagelijkse opvang.....	21
4.1 De dagindeling	21
Buitenschoolse opvang.....	23
4.2 Vier ogenprincipe	24
4.3 Afscheid nemen	25
4.4 Voeding	25
Ontbijt.....	26
Fruit	26
Middageten	26
Tussendoortje.....	26
Groentehap	26
Baby's voeden	26
4.5 Slapen binnen en buiten	27
4.6 Verschonen en zindelijk worden.....	28
4.7 Spelen.....	28
Ruimte en spelmateriaal	29
Buiten spelen	29

Document	Versiedatum	Beheerder	Pagina
Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang Elsendorp	19-12-2022	Daisy Engelen-Verwegen	2 van 38

4.8	KIKI (Kansen in Kinderen)	30
4.9	Conflicten tussen kinderen	30
	Stap 1. Benader de kinderen rustig en stop gedrag dat pijn veroorzaakt.	31
	Stap 2. Bevestig en benoem de gevoelens van de kinderen.....	31
	Stap 3. Wij verzamelen informatie over wat er gebeurd is.	31
	Stap 4. Formuleer het probleem opnieuw.....	31
	Stap 5. Vraag naar oplossingen en kies daar samen één uit.....	31
	Stap 6. Blijf ondersteuning geven.....	31
5.	Speciale momenten.....	31
5.1	Kennismaken en wennen/overdracht groep of school	31
5.2	Feest vieren.....	33
5.3	Foto's en Filmen.....	33
6.	Beleid veiligheid en gezondheid.....	34
	Hygiëne.....	34
7.	Organisatie	34
7.1	Lerende organisatie	34
7.2	Teamoverleg/groepsoverleg.....	35
7.3	Nieuwbrieven/Rosa/aan- en afmelden van uw kind	35
7.4	Zieke kinderen.....	37
7.5	Klachtenprocedure.....	37
7.6	Periodiek herzien pedagogisch beleidsplan.....	38

Document	Versiedatum	Beheerder	Pagina
<i>Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang Elsendorp</i>	<i>19-12-2022</i>	<i>Daisy Engelen-Verwegen</i>	<i>3 van 38</i>

Voorwoord

Kinderopvang Elsendorp is een particuliere instelling die zorgt voor flexibele kinderopvang voor kinderen van 0-13 jaar (basisschool). Wij zijn open van ma t/m vrij. We hebben drie verticale groepen;

- De dagopvang voor kinderen van 0 t/m 2 jaar
- De peuterspeelzaal voor kinderen van 2 t/m 4 jaar
- Buitenschoolse opvang van 4 t/m 13jaar

Mede doordat we flexibele opvang bieden kan het voorkomen, bij een te kleine bezetting, dat we groepen samenvoegen. De peuters bij de dagopvang en/of de bso kinderen bij de peuters.

We werken met flexibele contracten voor alle kinderen. We brengen dagdelen in rekening. Kinderen kunnen flexibel aan- en afgemeld worden.

Wat we belangrijk vinden is dat de kinderen zich op hun eigen wijze ontwikkelen; dat het kind zelf zijn eigen mogelijkheden ontdekt. Elk kind is daarbij anders en daarom is 'flexibiliteit' een belangrijk kernwoord voor ons. Ook voor ouders vinden we flexibiliteit belangrijk omdat de situatie voor elke ouder anders is.

Hoe we deze en andere belangrijke kernwaarden vertalen naar de dagelijkse praktijk, leest u in dit document. Ouders, medewerker en andere belanghebbenden vinden hierin een leidraad. In gesprek met ouders en medewerkers kunnen deze in de loop van de tijd veranderen om steeds beter aan te sluiten op wensen, inzichten en ervaringen. Wij nodigen u dan ook graag uit om met ons in gesprek te gaan wanneer u vragen of opmerkingen heeft want ook wij blijven ons graag ontwikkelen in het belang van uw kind.

Waar in dit document wordt gesproken over 'hij / zij / medewerker', kan ook 'zij / haar / medewerkster' worden gelezen. Waar wordt gesproken over 'ouders', kan ook 'verzorgers' worden gelezen.

Als u vragen of opmerkingen heeft naar aanleiding van het lezen van dit document, dan horen we dat graag van u.

Document	Versiedatum	Beheerder	Pagina
<i>Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang Elsendorp</i>	<i>19-12-2022</i>	<i>Daisy Engelen-Verwegen</i>	<i>4 van 38</i>

1. Visie kinderopvang Elsendorp

Wij zijn een gezonde kinderopvang, het kind staat bij ons centraal en wij zijn een tweede thuis voor het kind. Wij vinden het belangrijk dat het kind zich veilig en geborgen voelt zodat het zich optimaal kan ontwikkelen. Ieder kind is uniek.

Bij de opvoeding van kinderen is het handelen van zowel de opvoeder als de totale omgeving van essentieel belang. Als ouder heeft u een bepaalde kijk op hoe kinderen zich ontwikkelen, wat kinderen aan zorg nodig hebben en welke normen en waarden voor kinderen belangrijk zijn. Als medewerker hebben we daar ook een bepaalde kijk op. De manier van kijken van het team is bepalend voor de manier van werken. Kinderen leren van elkaar, met elkaar en beïnvloeden elkaar. De ontmoeting met andere kinderen in de groep vinden we waardevol. Kinderen leren al op jonge leeftijd relaties aan te gaan en sociale vaardigheden te oefenen. Het is dan ook belangrijk dat u zich thuis voelt bij onze visie op het kind. Hoe wij onze visie vorm geven leest u in dit document.

Document	Versiedatum	Beheerder	Pagina
<i>Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang Elsendorp</i>	<i>19-12-2022</i>	<i>Daisy Engelen-Verwegen</i>	<i>5 van 38</i>

2. Doelstelling en opvoedingsdoelen

We werken met gemotiveerde ervaren medewerkers die hart hebben voor kinderen. Een team dat open staat voor nieuwe invalshoeken, ervaringen en ontdekkingen. Een houding die we ook bij kinderen proberen te ontlocken. Open, nieuwsgierig, experimenterend en zelf ontdekkend. Een prachtig proces van afhankelijkheid (bij baby's) naar steeds verder ontwikkelde zelfstandigheid dat door de medewerkers wordt gestimuleerd. Met een houding van de medewerkers die vertrouwen uitstralen in het kunnen van het kind en bij wie een kind zich veilig en vertrouwd kan voelen; een houding die acceptatie en respect uitstraalt en waarbij een kind zichzelf kan en mag zijn, dus ook fouten mag maken en zo nieuwe oplossingen weet te vinden; een houding die rust uitstraalt dat het kind de tijd krijgt om dingen in zijn eigen tempo te doen; een houding die gezelligheid uitstraalt waardoor er een prettige sfeer in de groep is; oftewel: een houding waar oog, oor, 'liefde' en ruimte voor het kind in zijn totaliteit is. Immers: het kind staat centraal. Het juiste pedagogische klimaat is belangrijk voor optimale ontwikkeling van ieder kind. Een goede samenwerking met ouders is daarbij van groot belang. Voor de medewerker is het belangrijk om te weten hoe het thuis gaat en voor ouders is het belangrijk om te weten hoe de dag bij de opvang verlopen is. Daarom is er veel aandacht voor de haal- en brengcontacten.

Voor de pedagogische onderbouwing van de Wet kinderopvang en de bijbehorende toelichting, is gekozen voor de vier opvoedingsdoelen van professor J.M.A. Riksen-Walraven. De opvoedingstheorie van Riksen-Walraven ligt ten grondslag aan de Wet kinderopvang en de Beleidsregels kwaliteit kinderopvang. Ook ons beleid is gebaseerd op deze vier pedagogische basisdoelen. Deze doelen zijn gericht op het geven aan kinderen van:

1. Een gevoel van emotionele veiligheid.
2. Gelegenheid tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties.
3. Gelegenheid tot het ontwikkelen van sociale competenties.
4. De kans zich normen en waarden van de samenleving eigen te maken.

2.1 Emotionele veiligheid: veiligheid, geborgenheid en vertrouwen

Het bieden van een gevoel van veiligheid is de meest basale pedagogische doelstelling voor alle vormen van kinderopvang. Het bieden van emotionele veiligheid is van primair belang. Niet alleen omdat het bijdraagt aan het welbevinden van de kinderen nu, maar ook omdat het een bijdrage levert aan het realiseren van de andere pedagogische doelstellingen. Als een kind zich veilig voelt gaat het op ontdekking uit en durft het nieuwe uitdagingen aan te gaan. Het kind ontwikkelt zelfvertrouwen en door positieve ervaringen wordt innerlijke groei bevordert.

Veiligheid

Wij vinden het belangrijk dat kinderen zich veilig voelen omdat kinderen vanuit een veilige situatie zich verder kunnen ontwikkelen. Dit is onder andere te bereiken door als medewerker een vertrouwensrelatie op te bouwen met het kind en de ouders en daarnaast een veilige, vertrouwde omgeving aan te bieden. Vaste rituelen, ritme en regels zorgen

Document	Versiedatum	Beheerder	Pagina
<i>Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang Elsendorp</i>	<i>19-12-2022</i>	<i>Daisy Engelen-Verwegen</i>	<i>6 van 38</i>

ervoor dat kinderen zich zeker voelen. Vanuit een veilige basis durven zij de wereld te gaan ontdekken. Het bieden van veiligheid is van primair belang. Zowel fysiek als emotioneel. Niet alleen omdat het bijdraagt aan het welbevinden van een kind, maar ook omdat een onveilig klimaat het realiseren van andere ontwikkelingsgebieden in de weg staat.

Geborgenheid/vertrouwen

Het gevoel van vertrouwdheid, geborgenheid en veiligheid moet groeien. Het is een proces dat begint op de dag dat het kind voor het eerst bij de kinderopvang komt wennen. Kinderen moeten elkaar en de medewerkers regelmatig zien om elkaar goed te leren kennen, want kinderen leren door herkenning. Vaste personen en patronen, oftewel structuur, dragen mede zorg voor een hechting tussen kinderen en medewerkers. Vanuit deze basis, de vertrouwensrelatie, streven wij ernaar om het kind zoveel mogelijk geborgenheid en veiligheid te bieden.

Kinderopvang Elsendorp creëert een gevoel van emotionele veiligheid voor alle kinderen door:

- Affectie te tonen in de vorm van een knuffel, troosten, op schoot nemen, aai over de bol geven;
- Het aanbieden van een wenperiode;
- Een vaste dagindeling;
- Een vaste stamgroep;
- Vaste pedagogisch medewerkers op de groep.

Extra aandacht bij baby's door:

- De tijd te nemen voor de wenperiode met ouders;
- Zo min mogelijk de ruimte in en uit te gaan om de rust te bewaren op de groep;
- Te vertellen wat we gaan doen en wat een ander komt doen en dat we weer terugkeren op de groep;
- Alle handelingen van te voren te benoemen en daarna pas uit te voeren om voorspelbaarheid te bieden aan de baby;
- Het geven van persoonlijke aandacht tijdens verschoonmomenten.

Extra aandacht bij peuters en BSO kinderen door:

- Kinderen duidelijk grenzen te geven, wat wel en niet mag;
- Zo min mogelijk de ruimte in en uit te gaan om de rust te bewaren op de groep;
- Het kind het gevoel geven dat het er mag zijn;
- Het kind op een respectvolle manier te benaderen;
- Het bieden van een luisterend oor en het laten blijken dat het kind gehoord wordt, als het ergens behoeften aan heeft;
- Met het kind te communiceren op ooghoogte;
- Het kind de tijd en ruimte te geven om zijn verhaal te vertellen en de ruimte te geven om zijn emoties te uiten.

Document	Versiedatum	Beheerder	Pagina
Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang Elsendorp	19-12-2022	Daisy Engelen-Verwegen	7 van 38

2.2 Ontwikkeling persoonlijke competenties

Persoonlijke ontwikkeling zijn persoonskenmerken zoals: veerkracht, zelfstandigheid, zelfvertrouwen, weerbaarheid, flexibiliteit en creativiteit. Kinderen hebben een aangeboren drang om de wereld om zich heen te ontdekken en om zelfstandig te zijn.

We besteden aandacht aan het stimuleren van de volgende persoonlijke ontwikkelingsdoelen:

- Communicatieve ontwikkeling;
- Motorisch-zintuiglijke ontwikkeling;
- Cognitieve ontwikkeling;
- Creatieve en beeldende ontwikkeling;
- Zelfstandigheid en zelfbeeld.

Per ontwikkelingstaak wordt eerst kort uitgelegd wat ermee bedoeld wordt, vervolgens verwoorden we hoe de pedagogisch medewerkers deze ontwikkelingstaak stimuleren.

Communicatieve ontwikkeling

In het begin verloopt de communicatie met kinderen via lichaamstaal: oogcontact, glimlachen en aanraken. Toch is het belangrijk zo veel mogelijk te praten tegen een baby. Stiltes geven aan de baby de kans om met geluiden of brabbelen te reageren. Naarmate kinderen ouder worden, streven we ernaar dat ze meer verbaal gaan communiceren. Daarom besteden we veel aandacht aan de ontwikkeling van taal bij de kinderen. De pedagogisch medewerker praat, leest en vertelt veel. Ze brengt geduld en respect op voor behoeften van de kinderen. Met name bij het verschonen, is hier aandacht voor door dit moment te benutten om met kinderen contact te leggen. Kinderen imiteren graag, dat is met taal ook het geval. Kinderen kunnen gerust hun eigen babywoordjes gebruiken, maar pedagogisch medewerkers benoemen zelf de juiste woorden. Als het kind bijvoorbeeld zegt: 'Ikke wil auto', dan stimuleert de pedagogisch medewerker door te zeggen: 'Wil je met de auto spelen?'.

De pedagogisch medewerker stimuleert de ontwikkeling van taal en communicatie door:

- 1-op-1 momenten te benutten;
- Voorwerpen, handelingen en gedrag te benoemen;
- Liedjes te zingen, zodat de kinderen zich geheel kunnen uitleven met zang en dans, en tegelijkertijd taal oefenen.
- Goed kijken en luisteren.
- De luisterontwikkeling te stimuleren door bijvoorbeeld:
- Het zingen van liedjes en het opzeggen van rijmpjes als taalstimulans voor ritme, rijm en melodie
- Het voorlezen van kinderboeken en de kinderen bij de verhalen betrekken door ze vragen te stellen of een verhaal na te spelen;
- Met de kinderen gesprekken te voeren, bijvoorbeeld aan tafel of individueel;

Document	Versiedatum	Beheerder	Pagina
Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang Elsendorp	19-12-2022	Daisy Engelen-Verwegen	8 van 38

Extra aandacht voor baby's:

- Op het gebrabbel van een baby te reageren (door 'fantasiewoordjes' en klanken na te zeggen);
- Te praten tegen de baby, ook al begrijpt hij niet wat je zegt. Hij luistert en neemt de taal op;
- Positief te reageren op gelaatsuitdrukkingen, bewegingen en geluidjes;
- De luisterontwikkeling te stimuleren (spelen met rammelaar of muziekdoozje);

Extra aandacht voor peuters en BSO kinderen door:

- Luister ontwikkeling stimuleren door bv voor te lezen, naar elkaar leren luisteren
- Woordenschat ontwikkeling door bv liedjes, gesprekjes, gezelschapsspellen, rollenspel.
- Gebruik maken van woordkaarten
- Herhalen om van te leren

Motorische-zintuiglijke ontwikkeling

De bewegingen van baby's zijn in eerste instantie reflexen, denk bijvoorbeeld aan zuigen, grijpen en lopen. Na verloop van tijd maken deze reflexen plaats voor gecontroleerde spierbewegingen. Zo leren ze ontdekken dat ze bijvoorbeeld met hun handen iets kunnen pakken.

Lichamelijke ontwikkeling van kinderen wordt onderverdeeld in de grove en fijne motoriek en het ontwikkelen van de zintuigen. Onder grove motoriek wordt verstaan, de samenhang en bewegingen van armen, benen, romp, zoals: trappelen, steunen, zitten, kruipen, rollen, gooien, fietsen, lopen, buigen en springen. Onder fijne motoriek verstaan we de fijne oog-hand coördinerende bewegingen zoals vasthouden, aankleden, zelfstandig eten, kralen rijgen, puzzelen, knippen, kleuren en blokken stapelen. Onder de zintuiglijke ontwikkeling verstaan we ruiken, proeven, zien, horen en voelen.

De pedagogisch medewerker stimuleert de motorische en zintuiglijke ontwikkeling door: Herhaaldelijk gebruik maken van voorwerpen die de zintuigen prikkelen zoals hoe ze klinken, aanvoelen, smaken en ruiken.

Extra aandacht voor baby's door:

- Een baby afwisselend met het hoofd de ene of de andere kant op te leggen;
- De baby te laten oefenen met omrollen door hem op de grond(box) te leggen en aan te moedigen;
- Speeltjes in de omgeving van het kind leggen zodat we het kind uitlokken om moeite te doen en te bewegen richting het speeltje.
- De baby op de buik te leggen, zodat ze regelmatig kunnen oefenen met het optillen van het hoofd;
- Voorwerpen te bewegen, aan te geven en te laten vasthouden;
- Samen een bal over te rollen.

Document	Versiedatum	Beheerder	Pagina
Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang Elsendorp	19-12-2022	Daisy Engelen-Verwegen	9 van 38

Extra aandacht voor peuters en BSO kinderen door:

- Te knutselen met verschillende materialen;
- Dans- en bewegingsspellen vanaf de dreumesleeftijd te doen;
- Te tekenen en te puzzelen;
- Buitenactiviteiten zoals: trampoline springen, fietsen, klimmen, spelletjes.

Cognitieve ontwikkeling

Bij de cognitieve ontwikkeling van kinderen staat het denken, voelen en ontdekken centraal. De cognitieve ontwikkeling bestaat uit 4 ontwikkelingsfases:

Fase 1: zintuiglijke ontwikkeling (0 tot 2 jaar) We bieden verschillende soorten speelgoed aan waarbij we de zintuigen prikkelen. Onder andere: harde/zachte materialen, verschillende kleuren, verschillende geluiden, bewegend speelgoed en boekjes.

Fase 2: Rollenspel (2 tot 7 jaar) Tijdens deze fase zijn de kinderen bezig met imitatiespel. Ze willen volwassenen nabootsen.

Fase 3: Oorzaak/gevolg (7 tot 11 jaar) Tijdens deze fase leren ze beseffen dat als ze ergens opklimmen ze er ook af kunnen vallen. Ook het denken verandert in deze fase. Zo kunnen ze samengestelde opdrachten uitvoeren, bijvoorbeeld: Was je handen en kom aan tafel zitten.

Fase 4: logisch nadenken (vanaf 12 jaar) Op deze leeftijd wordt hun eigen mening duidelijk zichtbaar.

Kinderen willen vooral weten hoe hun wereld en alles daaromheen in elkaar zit. De pedagogisch medewerker stimuleert de cognitieve ontwikkeling van jonge kinderen door: Meerdere zintuigen te gebruiken bij het ontdekken van de wereld om hun heen.

Extra aandacht voor baby's door:

- De rust en ruimte te creëren voor de baby om rond te kijken en de wereld om hen heen in zich op te nemen en te ontdekken;
- Met en zonder speelgoed te spelen met het kind. Speelgoed dat geluid maakt als je erin knijpt, speeltjes die bewegen aan de baby gym als je ernaar grijpt of het laten bekijken van een gezicht (met bijbehorende gezichtsuitdrukkingen);
- Het verstoppertje van speelgoed onder een doek, waardoor de baby leert dat speelgoed niet weg is, maar onder het doek ligt.

Extra aandacht voor peuters en BSO kinderen door:

- Spelletjes met de kinderen te spelen waarbij het leren van vormen, kleuren, cijfers, letters, dagen, maanden en seizoenen centraal staan. Tijdens deze spelletjes maken we onder andere gebruik van illustratiekaarten, boeken en puzzels;

Document	Versiedatum	Beheerder	Pagina
Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang Elsendorp	19-12-2022	Daisy Engelen-Verwegen	10 van 38

- Het inzichtelijk maken en benoemen van emoties en bedoelingen bij het verzorgen en samenspelen;
- De kinderen verbanden uit te leggen tussen oorzaak en gevolg;
- De kinderen zelf op onderzoek te laten gaan tijdens hun spelactiviteiten en daarmee hun eigen ervaringen op te doen. Zo zal de pedagogisch medewerker kinderen bij het vrij spelen stimuleren om verschillende items te onderzoeken en bijvoorbeeld iets uit de kast pakken en ermee aan de slag gaan.
- Rollenspel stimuleren d.m.v. zelf mee te spelen in verschillende themahoeken bijvoorbeeld: huishoek, winkel, podium,...

Creatieve en beeldende ontwikkeling

Het stimuleren van de creativiteit wordt vooral gerealiseerd door het aanbieden van diverse materialen. Zo wordt er bijvoorbeeld gewerkt met klei, verf, deeg, zand en water. Deze manier van experimenteren is belangrijk omdat een kind wordt aangemoedigd om nieuwe ervaringen op te doen, te exploreren en dingen op een wijze te doen die passen bij de ontwikkeling van het kind. Daarnaast leren de kinderen kinderliedjes en dansen en bewegen we op muziek.

De pedagogisch medewerker stimuleert de creatieve ontwikkeling door onder andere:

- Een divers activiteiten aanbod aan te bieden gericht op de ontwikkeling van het kind.

Extra aandacht voor baby's door:

- Te zingen en muziek te luisteren;
- knutselen om de zintuigen te prikkelen;
- De ruimte te geven om te experimenteren en te ontdekken in een uitdagende omgeving. We zorgen voor veel materiaal om mee te experimenteren, zoals voelboekjes, de babygym en onze zintuigenslak.

Extra aandacht voor peuters en BSO kinderen door:

- Fantasiëspel in huishoek, winkeltje, kaptafel, ...;
- Podium met muziek en dans;
- Knutselen, tekenen en verven;
- Bouwen met constructie materiaal zoals: Lego/Duplo, Kapla, Knex en blokken.

Zelfstandigheid en zelfvertrouwen

Kinderen bij Kinderopvang Elsendorp mogen zichzelf zijn, waardoor ze een eigen ik ontwikkelen. Een kind is in eerste instantie nog niet zelfstandig en moet met veel handelingen geholpen worden. De ontwikkeling van zelfredzaamheid is een proces. Door kinderen positief te benaderen en te wijzen op wat ze kunnen, krijgen ze meer zelfvertrouwen en worden ze steeds zelfstandiger. Naarmate kinderen ouder worden, vertrouwen ze steeds meer op hun eigen kennis en vaardigheden om handelingen uit te

Document	Versiedatum	Beheerder	Pagina
Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang Elsendorp	19-12-2022	Daisy Engelen-Verwegen	11 van 38

voeren en kleine problemen op te lossen. De pedagogisch medewerker stimuleert de zelfstandigheid en het zelfvertrouwen door:

Extra aandacht voor baby's door:

- Goed te kijken en de individuele behoefte van een baby te stimuleren door de volgende voorwaarden: liefde, veiligheid, en aanmoediging;

Extra aandacht voor peuters en BSO kinderen door:

- Op vrije spel momenten kinderen zelf te laten kiezen waarmee ze willen spelen;
- Bij te dragen aan een positief zelfbeeld van het kind door onder andere schouderklopjes of een compliment;
- Kinderen bewust te laten worden van hun identiteit, sekse, leeftijd en persoonlijke kenmerken;
- Kinderen de mogelijkheid te bieden zich te uiten;
- Zoveel mogelijk zelf de problemen op te laten lossen;
- Goed te kijken en de individuele behoefte van een kind te stimuleren door de volgende voorwaarden: liefde, veiligheid, en aanmoediging;

2.3 Sociale ontwikkeling en emotionele competenties

Sociale ontwikkeling

Sociale competenties omvat een scala aan sociale kennis en vaardigheden die het kind nodig heeft in de omgang met anderen, waarbij rekening wordt gehouden met zowel zijn eigen belangen als die van anderen. Bijvoorbeeld zich kunnen verplaatsen in anderen, kunnen communiceren, samenwerken, conflicten voorkomen en oplossen. Kenmerkend voor de sociale ontwikkeling is dat het kind zich in toenemende mate zelfstandig kan bewegen in de omgeving en de samenleving.

Samen spelen: Kinderen spelen in de verschillende ontwikkelingsfasen op een andere manier met elkaar samen, maar in elke ontwikkelingsfase imiteren kinderen gedrag van elkaar. In het begin spelen kinderen vluchtig en oppervlakkig samen door elkaar aan te raken, (soms) voorwerpen te delen of samen te lachen. Naarmate kinderen ouder worden zijn ze steeds meer in staat om bewuster met andere kinderen samen te spelen, bijvoorbeeld via fantasie- en rollenspel.

De pedagogisch medewerker stimuleert de jonge kinderen samen te spelen door:

- Het gebruiken van voorwerpen en materialen die uitnodigen om samen te spelen zoals een bal, prentenboeken of klimrek;
- Het spelen van kring- en gezelschapsspelen;
- Mee te spelen met het spel van het kind, zodat we de kinderen kunnen begeleiden met het samen spelen vanuit hun eigen spel;

Document	Versiedatum	Beheerder	Pagina
Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang Elsendorp	19-12-2022	Daisy Engelen-Verwegen	12 van 38

Extra aandacht voor baby's door:

- Baby's samen in een grondbbox te leggen, of samen onder een babygym of met de wipstoelen naar elkaar toe gericht, stimuleren we het contact tussen baby's;
- Het ondernemen van groepsactiviteiten waardoor de baby's contact met anderen kunnen maken en eerste sociale ervaringen op kunnen doen, door naar elkaar te kijken;
- Te luisteren naar muziek, een bal door de ruimte te rollen of samen aan tafel zitten voor een activiteit en het samen lezen van een boekje;
- in hun nabijheid te zijn.

Extra aandacht voor peuters en BSO kinderen door:

- Rekening houden met anderen: Het kind gedraagt zich zo dat anderen niet te veel gehinderd of gekwetst worden door hetgeen hij doet of zegt;
- Zelf het goede voorbeeld te geven: Eigen normen en waarden overdragen
- Hulp vragen en ontvangen: Actief naar het kind te luisteren, elkaar te helpen tijdens het gezamenlijke spel zoals een puzzel of het bouwen van blokken. Positieve eigenschappen te benoemen, zoals kinderen die elkaar troosten.
- Samen spelen, iedereen hoort erbij; Alle kinderen mogen meedoen, we sluiten niemand buiten. Kinderen te leren om op hun beurt te wachten; Aan tafel kiezen we om de beurt een stukje fruit en geven de schaal door aan de volgende.
- Het bieden van een luisterend oor; Door te laten blijken dat het kind gehoord wordt, als het ergens behoeften aan heeft.
- De kinderen te begeleiden tijdens conflictsituaties. Daarbij laat de pedagogisch medewerker de kinderen zoveel mogelijk zelf de problemen oplossen.
- Met het kind te communiceren op ooghoogte; Doordat je door de knieën te gaat spreek je op hetzelfde niveau.
- Door het kind te laten helpen voelt het kind zich nuttig en betrokken. We betrekken de kinderen bij het dekken van de tafel, voorbereiden van feesten en samen speelgoed op te ruimen.

Emotionele ontwikkeling

De emotionele ontwikkeling is nauw verwant aan de sociale ontwikkeling. Om contact te zoeken met anderen en zijn behoeftes aan de ander duidelijk te maken, is het van belang dat het kind zijn gevoelens kan uiten. Kinderen kunnen zich op verschillende manieren uiten in hun emoties. Het gaat immers om gevoelens van boosheid, frustratie, angst en blijdschap. Wij vinden het erg belangrijk, ongeacht de gevoelens, dat deze serieus worden genomen. Soms kan een kind gedrag vertonen wat niet aanvaardbaar is. De medewerker zal het kind hierop aanspreken en proberen te achterhalen wat er aan de hand is. Vervolgens proberen we samen tot een oplossing te komen. De pedagogisch medewerker stimuleert de emotionele ontwikkeling door:

Document	Versiedatum	Beheerder	Pagina
<i>Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang Elsendorp</i>	<i>19-12-2022</i>	<i>Daisy Engelen-Verwegen</i>	<i>13 van 38</i>

Extra aandacht voor baby's door:

- Geborgenheid bieden door 1 op 1 momenten zoals de fles geven, verschonen.
- Vaste gezichten op de groep, een vertrouwd persoon.
- Knuffelen, spelen, zingen, tegen ze praten

Extra aandacht voor peuters en BSO kinderen door:

- Complimenten geven bij goed gedrag tussen kinderen onderling.
- Bij negatieve interactie tussen kinderen wordt er naar beide kinderen geluisterd. Er wordt samen naar een oplossing gezocht, waarbij rekening wordt gehouden met elkaars emoties.
- Een kind wordt positief betrokken bij de emoties van een ander kind, bijvoorbeeld wanneer een kind gevallen is, wordt gezegd: "zie je dat Bas gevallen is? Nu komt er een beetje bloed; dat doet pijn en nu is Bas verdrietig.

2.4 Waarden en normen

Waarden en normen zijn omgangsvormen en principes binnen onze samenleving. Kinderen leren deze normen en waarden in de gezinssituatie, binnen onze kinderopvang en de rest van de samenleving.

Enkele waarden en normen die wij belangrijk vinden zijn:

- Zelfvertrouwen;
- Eerlijkheid;
- Respect;
- Sociale vaardigheden;
- Verantwoordelijkheidsgevoel;
- Eigen keuzes maken.

De pedagogisch medewerker stimuleert de waarden en normen door:

- Zelf het goede voorbeeld te geven (rolmodel)
- Elkaar te begroeten bij binnenkomst en gedag zeggen bij het afscheid nemen. (Kinderen, ouders en medewerkers);
- Kinderen, ouders en medewerkers bij hun naam noemen;
- De verschillende omgangsvormen thuis en binnen onze kinderopvang positief te benaderen.
- Respectvol met elkaar om te gaan, door te accepteren dat iedereen anders is (druk, verlegen, open, gesloten,..)

- Tijdens eetmomenten aandacht te besteden aan fatsoensnormen. (met de mond dicht eten, wachten op je beurt, elkaar smakelijk eten wensen met bijv. een liedje, ...)

Document	Versiedatum	Beheerder	Pagina
<i>Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang Elsendorp</i>	<i>19-12-2022</i>	<i>Daisy Engelen-Verwegen</i>	<i>14 van 38</i>

- Bij de overdracht naar de ouders wordt niet alleen uitgelegd wat gedaan is, maar ook waarom dat zo gedaan is. Wanneer ouders aangeven het niet eens te zijn met bepaalde beslissingen en de redenen daarvoor, dan worden uiteindelijk de normen en waarden van de ouders gevolgd. Uitzondering hierop wanneer de belangen van het kind geschaad zouden worden.
- We hebben een vast dagritme, waardoor de kinderen de regels en afspraken leren.

3. Kinderopvang Elsendorp

In juni 2017 zijn we begonnen in onze nieuwe kinderopvang. Onze opvang bestaat uit drie groepsruimtes met een huiselijke sfeer. Het zijn grote open ruimtes met veel daglicht. Aangrenzend aan de groepen bevindt zich een grote buitenruimte. De kinderen kunnen hier volop spelen, ontdekken en genieten.

Wij onderscheiden ons door o.a. de prachtige, landelijke locatie en flexibiliteit (geen verplichting tot afnemen van dagdelen, maar factuur op basis van de afgenomen uren).

3.1 Groepen en groepsindeling

Onze kinderopvang bestaat uit vijf groepen, te weten:

- Eén stamgroep bij de dagopvang (baby/dreumesgroep).
- Twee stamgroepen bij de peuters.
- Twee basisgroepen bij de BSO.

Er wordt bij de dagopvang en peutergroep gekozen voor horizontale groepen, vanwege de volgende redenen:

- Een horizontale groep heeft door de kleine variatie aan leeftijd het karakter van een gezin en biedt in die zin een natuurlijke situatie. De horizontale groep kan hierdoor uitdaging bieden door de stimulans die (iets oudere) kinderen elkaar bieden.
- Omdat de kinderen ongeveer hetzelfde ritme hebben (van slapen, eten, ...) is er meer tijd om de kinderen de specifieke, bij de leeftijd horende aandacht te geven.
- Het kind kan naar eigen behoefte spelen met leeftijdgenootjes, waardoor het zelfvertrouwen vergroot wordt.
- De kleinere kinderen nemen gedragsregels, zoals handen wassen en opruimen, over van de grotere kinderen.
- Ook zien kinderen dat de andere kinderen gemotiveerd worden om bv geen luier meer te dragen en gebruik te maken van het toilet. Dit stimuleert veel kinderen in hun zindelijkheidstraining.
- De horizontale groep stimuleert ook de taalontwikkeling. Het aanbod aan (voor)lezen wordt afgestemd op de leeftijdsgroep en de kinderen.

Document	Versiedatum	Beheerder	Pagina
<i>Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang Elsendorp</i>	<i>19-12-2022</i>	<i>Daisy Engelen-Verwegen</i>	<i>15 van 38</i>

- De kinderen kunnen zich aan elkaar optrekken en spelen met speelgoed of spelletjes welke geschikt zijn voor de betreffende leeftijd. Dit vormt voor veel kinderen een grote uitdaging.
- Het kind is niet steeds de jongste in een groep. Het is ook een periode de middelste en de oudste.
- Kenmerken die horen bij een bepaalde leeftijd (bijvoorbeeld koppigheid) vallen in een horizontale groep minder op, zodat er ook minder aandacht aan hoeft te worden besteed.
- Voor de leidsters betekent het dat zij met specifieke ontwikkelingen te maken hebben. Hier kunnen opleiding en scholing gericht op aangeboden worden.
- Broertjes en zusjes zitten mogelijk in dezelfde groep.

Bij de DOV (baby/dreumesgroep) kunnen we 16 kinderen plaatsen. Niet meer dan 9 baby's onder het jaar.

Bij de peuters is gekozen voor 2 horizontale groepen om de volgende redenen:

- We kunnen de oudste kinderen al wat beter voorbereiden op de basisschool.
- Er is voor de kinderen meer rust en aandacht.
- Het activiteiten aanbod is meer toegespitst op de leeftijd van de kinderen.

Daarnaast blijven we het heel erg belangrijk vinden dat de jongste en oudste peuters met elkaar blijven spelen, omdat ze veel van elkaar leren. Daarom voegen we de groepen bij minder aanbod samen.

In de praktijk gaan we als volgt te werk. Op maandag, dinsdag en donderdag starten we in de ochtend in psz1, zodra het aantal kinderen toegenomen is zodat we met 2 leidsters werkzaam zijn splitsen we de groep in psz1 en psz2. Vervolgens werken we tot het slaap/rust moment in 2 groepen.

De peutergroep splitsen we op in een groep van 2 tot 3 jaar en een groep van 3 tot 4 jaar. De middagen, woensdag en vrijdag spelen de kinderen samen door het geringere aanbod van kinderen.

Tijdens het buitenspel spelen de kinderen altijd samen. Op de 2 peutergroepen staan vaste leidsters, zodat het voor de kinderen veilig en vertrouwd voelt.

Ouders van de peuters zijn op de hoogte van het feit dat hun kind ook buiten de stamgroep speelt. In de praktijk betekent dit dat de kinderen (de oudste peuters) terug gaan naar de vertrouwde ruimte (psz1) waar zij eerder werden opgevangen.

Document	Versiedatum	Beheerder	Pagina
<i>Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang Elsendorp</i>	<i>19-12-2022</i>	<i>Daisy Engelen-Verwegen</i>	<i>16 van 38</i>

Bij de PGR kunnen we 15 kinderen plaatsen. Als we de groep splitsen mogen dat er iets meer zijn, omdat de kinderen verdeeld worden over 2 groepen. Als we de groepen weer samenvoegen mogen het er 15 zijn.

Bij de BSO is gekozen voor 2 verticale groepen om de volgende redenen:

- Kinderen willen met verschillende leeftijdsgenoten spelen, ze kiezen steeds meer hun eigen speelkameraden.
- We bieden elk kind van de BSO de mogelijkheid om gebruik te maken van alle aanwezige materialen.
- Doordat de kinderen weten in welke basisgroep ze horen, geeft ze dat een stukje veiligheid, rust en vertrouwen.
- Er zijn vaste gezichten (leidsters) op elke basisgroep, zodat ieder kind weet bij wie het terecht kan.

In de BSO kunnen we maximaal 30 kinderen plaatsen in de leeftijd van 4 t/m 12 jaar. In de praktijk gaan we als volgt te werk. De kinderen zijn verdeeld in basisgroepen. We hebben daarbij gekeken naar vriendschappen tussen kinderen en interesses. We hebben bewust gekozen om kinderen niet op leeftijd in te delen, zodat jong en oud van elkaar kunnen leren. De kinderen starten in hun basisgroep als ze uit school komen. Op het bord in de hal hangen foto's van de leidsters die werken. De groepen zijn verdeeld in groep 1 en groep 2. De cijfers zijn ook op de deur geplakt, zodat het voor de kinderen ook visueel gemaakt wordt.

Er wordt eerst aan tafel fruit gegeten en wat gedronken. Er wordt met elkaar gepraat en naar elkaar geluisterd. Hierna mogen de kinderen kiezen wat ze willen gaan doen. We werken ook in de BSO rondom een thema. De hoeken wisselen we qua speel materiaal, zodat er de kinderen uitgedaagd blijven en zich spelenderwijs blijven ontwikkelen.

Spelen buiten de stamgroep

De kinderen verlaten hun stamgroep bij de volgende activiteiten:

1. als ze gezamenlijk in de binnenruimte spelen.
2. als zij buiten spelen of naar buiten gaan voor een wandeling.
3. als zij op de andere groep dan hun eigen groep gaan wennen.

De kinderen zijn tijdens het gezamenlijk spelen met een ander groep wel met hun eigen vertrouwde leidsters.

Als kinderen op een groep gaan wennen gaat hun vertrouwde leidster af en toe kijken of dat het goed gaat, maar onze kinderen kennen alle leidsters omdat we het gezamenlijk

Document	Versiedatum	Beheerder	Pagina
<i>Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang Elsendorp</i>	<i>19-12-2022</i>	<i>Daisy Engelen-Verwegen</i>	<i>17 van 38</i>

spelen met elkaar zeer belangrijk vinden, dit maakt het makkelijk voor het kind als het officieel op de andere groep geplaatst wordt.

3.2 Pedagogisch medewerkers en groepssamenstelling

De wet- en regelgeving bepaald een maximaal aantal kinderen per pedagogisch medewerker en een maximaal aantal kinderen per groep. De verhouding tussen het aantal pedagogisch medewerkers en het aantal gelijktijdig aanwezige kinderen hangt af van de leeftijdsopbouw in de groep.

Er wordt zo veel mogelijk gestreefd naar zo weinig mogelijk wisseling in het vaste rooster van de medewerker, zodat ieder kind zo min mogelijk wisseling van medewerkers kent. Door de kleinschaligheid draaien alle medewerkers naast hun vaste groep ook BSO, hierdoor kennen we elkaar allemaal en hebben de kinderen altijd vertrouwde gezichten ingeval van ziekte of afwezigheid van een medewerker.

Wij werken met een mentor als vast aanspreekpunt zodat er zo veel mogelijk persoonlijk contact is tussen het kind, pedagogisch medewerker en de ouders.

Zie de volgende link voor de meest actuele wettelijke regels omtrent leidster-kind ratio's volgens het 'Convenant Kwaliteit Kinderopvang' die we hanteren:

<http://1ratio.nl/bkr/#/>

3.3 3-uurs regeling

Afwijken van de wettelijk voorgeschreven leidster-kind ratio (de zogenaamde 3-uurs regeling) is toegestaan op vast aangegeven tijden. Voor onze opvang gelden deze tijdens de haal- en breng momenten van en naar de basisschool en de pauzetijd van de medewerkers.

Op maandag, dinsdag en donderdag;

- Tussen 8.15 en 8.45 uur tijdens het wegbrengen van de kinderen naar de PSZ en de basisschool.
- Bij het ophalen van de kinderen van de PSZ tussen 12.15 en 12.45 uur.
- In de pauze van de medewerker vanaf 13.00 tot 15:00 uur. Om 15:00 zijn de kinderen opgehaald en weer bij de opvang.

Op woensdag en vrijdag;

- Tussen 8.15 en 8.45 uur tijdens het wegbrengen van de kinderen naar de PSZ en de basisschool.
- Vanaf het moment dat de kinderen worden opgehaald van de PSZ en de basisschool van 12:15 tot 12:45 uur.
- In de pauze van de medewerkers tussen 13.00 en 15.00 uur.

Document	Versiedatum	Beheerder	Pagina
Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang Elsendorp	19-12-2022	Daisy Engelen-Verwegen	18 van 38

Wij streven ernaar om zo weinig mogelijk af te wijken van de leidster-kind ratio. Per dag wordt berekend dat we niet afwijken van de 3 uren regeling. Een medewerker gaat aan het einde van de dag niet eerder naar huis dan wat de kind aantallen toelaten.

Bij de BSO wijken we enkel af tijdens het pauzemoment (doorgaans tussen 13.00u-13.30u) op studie- en vakantiedagen.

3.4 Calamiteiten

Mocht een pedagogisch medewerker alleen in het pand zijn en er gebeurt iets, dan is er een bellijst met achterwachten. Deze kan binnen 10 minuten aanwezig zijn.

Slechts in onvoorziene omstandigheden (bijvoorbeeld een calamiteit met een kind waardoor een beroepskracht naar de dokter is met een kind) zal afgeweken kunnen worden van het beroepskracht/kind ratio. Gedurende de gehele periode waarop er kinderen aanwezig zijn, is het van belang dat er altijd minimaal één pedagogisch medewerker aanwezig is (naar de norm van beroepskracht/kind ratio) en een andere volwassene kan bijvoorbeeld een stagiaire, locatiemanager of directielid zijn. Mocht het, door plotselinge ziekte of een calamiteit, voorkomen dat er te weinig pedagogisch medewerkers aanwezig zijn voor het aantal kinderen in de groep, wordt er direct contact gelegd met de locatiemanager of de directie. Op dat moment wordt er contact gelegd met een medewerker om aan de beroepskracht/kindratio (en dus de veiligheidsnorm) te voldoen.

3.5 Stamgroep

Kinderen, vooral jonge kinderen, hebben behoefte aan een bekende, veilige omgeving. Deze vertrouwde omgeving bestaat uit: een vertrouwde ruimte, pedagogische medewerkers en andere kinderen van de groep.

Kinderopvang Elsendorp heeft drie stamgroepen, de dagopvang(DOV), de peuterspeelzaal (PSZ) en de buitenschoolse opvang(BSO). Als het kind als baby start bij onze opvang start hij in de dagopvang, dit is dan zijn vaste stamgroep. Naar mate het kind ouder wordt en zich ontwikkelt groeit het kind naar de peutergroep. Vanaf de leeftijd van ongeveer 2 jaar plaatsen we het kind (naar behoefte) in de peuterspeelzaal. Vanaf de leeftijd van 4 jaar gaat het kind naar de basisschool en komt hij automatisch in de BSO terecht. De BSO heeft 2 ruimtes. Door het opendeuren beleid groeien de kinderen bijna automatisch door van de één naar de andere groep.

Activiteiten buiten de stamgroep

Tijdens de opvang mogen kinderen ook activiteiten doen buiten hun stamgroep. Bijvoorbeeld een kind van de BSO gaat 'helpen' in de DOV. We noemen dit ook wel 'activiteiten buiten de stamgroep'.

Incidenteel samenvoegen van stamgroepen

Mede doordat we flexibele opvang bieden kan het voorkomen, bij een te kleine bezetting, dat we groepen samenvoegen. De peuters bij de dagopvang en/of de BSO kinderen bij de peuters.

Document	Versiedatum	Beheerder	Pagina
Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang Elsendorp	19-12-2022	Daisy Engelen-Verwegen	19 van 38

3.6 Kind volgsysteem

Wij werken bij Kinderopvang Elsendorp met het kind volgsysteem “Kiki” (Kansen in kinderen). Het kind volgsysteem bestaat uit een veelheid aan observaties-, verslag en communicatiemiddelen. Elk kind heeft een mentor. Dit is de pedagogisch medewerker die op de groep werkt waar het kind geplaatst is. Tijdens de intake met de ouders wordt de mentor voorgesteld. Ook in de Mychapp kunnen de ouders zien wie de mentor van hun kind is. Na de observatie is er een kind bespreking tijdens het teamoverleg. Mochten er speciale bevindingen zijn dan wordt dit met ouders besproken. Ouders maken de keuze wat ze met deze bevindingen gaan doen bijvoorbeeld starten met logopedie, kinderfysio, enz. Wanneer wij als professional hulp nodig hebben van een externe instantie zoals: Consultatiebureau en CJG wordt dit altijd eerst overlegd met ouders. Door de professionele hulp en begeleiding kunnen wij/ouders het kind gerichter helpen.

3.7 Meldcode kindermishandeling

Kinderopvang Elsendorp maakt gebruik van een meldcode kindermishandeling, zodat de beroepskrachten die binnen Kinderopvang Elsendorp werkzaam zijn weten welke stappen van hen worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling. Het kan hierbij gaan om:

- Signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling;
- Signalen van mogelijk geweld- of zedendelict door een collega;
- Signalen seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling.

Professionals zoals onze medewerkers zijn verplicht de stappen uit het stappenplan te doorlopen en ernaar te handelen. Welke stappen exact gevolgd worden, is uitgewerkt in het protocol “meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling voor Kinderopvang Elsendorp” Deze is te vinden in de map meldcode.

Kinderopvang Elsendorp heeft een eigen aandacht functionaris in dienst. De aandacht functionaris is een klankbord voor collega’s en geeft ondersteuning aan collega’s die een vermoeden hebben van kindermishandeling of huiselijk geweld. De aandacht functionaris heeft vaak de regie bij zorgelijke situaties en is daarbij meestal ook contactpersoon voor externe partners. Daarnaast zorgt de aandacht functionaris ervoor dat de meldcode binnen onze kinderopvang wordt geïmplementeerd en geborgd.

3.8 De pedagogisch Coach

Om de pedagogisch medewerkers te stimuleren en ondersteunen in hun pedagogische vaardigheden zal onze pedagogisch coach structureel intervisie momenten hebben met onze pedagogisch medewerksters. Door een coach in het eigen team te hebben hopen we

Document	Versiedatum	Beheerder	Pagina
<i>Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang Elsendorp</i>	<i>19-12-2022</i>	<i>Daisy Engelen-Verwegen</i>	<i>20 van 38</i>

continue een lerende sfeer te creëren. Het aantal uren coaching is vastgelegd door de overheid per fte aan medewerkers. (zie verdere toelichting coachplan)

3.9 De pedagogisch beleidsmedewerker

Om de pedagogische kwaliteit van iedere kinderopvang te borgen heeft de overheid naar aanleiding van de kwaliteitsverbetering kinderopvang besloten dat vanaf 2019 iedere kinderopvanglocatie moet voorzien in een aantal uren beleidswerk per jaar. De vastgestelde uren zijn 50 uur per geregistreerde opvang. Voor kinderopvang Elsendorp betekend dit 50 uur voor de DOV-PSZ en 50 uur voor de BSO. In 2018 hebben we hier één van onze medewerksters voor opgeleid. Wij zien als belangrijk onderdeel van eigen expertise dat dagelijks het pedagogisch beleid gemonitord wordt tijdens de werkzaamheden. Ook bij het ontwikkelen van thema's en lesstof zal de beleidsmedewerkster hierbij betrokken worden door de andere collega's.

3.10 Oudercommissie

Binnen onze kinderopvang hebben we een oudercommissie. Deze groep bestaat uit ouders van kinderen uit de DOV, PSZ en BSO. Zij mogen meedenken en advies geven over onze kinderopvang. De oudercommissie is rechtstreeks te bereiken via oudercommissie@kinderopvang-elsendorp.nl

4. Dagelijkse opvang

4.1 De dagindeling

De dagindeling van de groepen is de rode draad als het gaat om het invulling geven aan het pedagogisch beleid. Waarden en normen worden overgedragen door en geïntegreerd in de dagindeling. Vaste regels en afspraken creëren helderheid voor ouders, pedagogisch medewerkers en kinderen.

De volgende dagindeling beschrijft hoe het er dagelijks in de groepen aan toe gaat. Wanneer er aanleiding toe is, brengen we hierin veranderingen aan, bijvoorbeeld bij het vieren van feesten.

Dagindeling kinderdagopvang (DOV)

Ochtend:

- 06:30-09:00: De meeste kinderen worden gebracht. Voor ouders bestaat de gelegenheid om informatie uit te wisselen. Kinderen krijgen de mogelijkheid om bij ons te ontbijten tot 7.30uur.
Kinderen gaan vrij spelen/puzzelen, kleien, spelletje doen.... tot 9.30
Samen gaan we opruimen, eten we fruit en drinken we.
- 09.30-10.30: Vooraf en na afloop wassen we de mondjes/handjes.
Aan tafel doen we een activiteit, zoals bijv. boekjes voorlezen of

Document	Versiedatum	Beheerder	Pagina
Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang Elsendorp	19-12-2022	Daisy Engelen-Verwegen	21 van 38

- 10.30-11.30: liedjes zingen.
Kinderen worden verschoond en gaan naar het toilet (zindelijkheidstraining). Sommige kinderen gaan naar bed. De andere kinderen hebben de mogelijkheid om aan een gerichte activiteit (zoals knutselen, dansen, spelletjes ...) mee te doen en buiten te spelen.
- 11.30-12.30: Kinderen worden wakker, worden verschoond en aangekleed. De grote kinderen gaan naar het toilet. Het speelgoed wordt opgeruimd. De tafel wordt gedekt en gaan we middageten.
Vooraf en na afloop wassen we de mondjes/handjes.
- Middag:*
- 12.30-14.30: Kinderen die een keer slapen gaan nu naar bed.
Schoonmaken van de groep en overdracht schrijven.
Kinderen gaan vrij spelen of doen een activiteit.
- 14.30-16:00: De kinderen uit bed halen en we gaan aan tafel. Een moment om te drinken en te eten van bijv. een soepstengel/maiskoek. Na het tafelmoment gaan de kinderen die twee keer slapen naar bed. De andere kinderen gaan vrij spelen of doen mee aan een gerichte activiteit en gaan naar buiten.
- 16.00-16.30: Kinderen komen uit bed en krijgen yoghurt.
- 16.30-18.30: Kinderen krijgen indien nodig eventueel nog een groentehap (van thuis). Ouders komen hun kind ophalen en er is ruimte voor een overdracht.
- 18.30: In overleg is er de mogelijkheid dat de kinderen langer kunnen blijven.

Dagindeling kinderdagopvang (PSZ)

Ochtend:

- 06.30-09.00: De meeste kinderen worden gebracht. Voor ouders bestaat de gelegenheid om informatie uit te wisselen. Kinderen krijgen de mogelijkheid om bij ons te ontbijten tot 7.30uur. Kinderen gaan vrij spelen/spelletje doen, kleien, puzzelen ... tot 9.30
- 09.30-10.30: Samen gaan we opruimen en aan tafel. Daar openen we de dag samen met beer Kiki en de dagritme kaarten. Vervolgens lezen we een boekje of zingen liedjes. We eten fruit en drinken.
Vooraf en na afloop wassen we de mondjes/handjes.
- 10.30-11.30: Kinderen worden verschoond en gaan naar het toilet (zindelijkheidstraining). De andere kinderen hebben de mogelijkheid om aan een gerichte activiteit (zoals knutselen, dansen, spelletjes ...) mee te doen en buiten te spelen.
- 11.30-12.30: Het speelgoed wordt opgeruimd. De tafel wordt gedekt en gaan we middageten.
Vooraf en na afloop wassen we de mondjes/handjes.

Middag:

- 12.30-14.30:

Document	Versiedatum	Beheerder	Pagina
Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang Elsendorp	19-12-2022	Daisy Engelen-Verwegen	22 van 38

14.30-15.30:	Kinderen die moeten slapen gaan naar bed. Schoonmaken van de groep en kinderen indien nodig verschoneren. Kinderen gaan vrij spelen of doen een activiteit.
15.30-16.30:	De kinderen uit bed halen en gaan aan tafel. We eten een tussendoortje en drinken.
16.00-16.30:	De kinderen krijgen een activiteit aangeboden of mogen vrij spelen/buiten spelen..
17.00-18.30:	Kinderen krijgen yoghurt.
18:30:	Ouders komen hun kinderen ophalen en er is ruimte voor een overdracht. In overleg is er de mogelijkheid dat kinderen langer kunnen blijven.

Buitenschoolse opvang

De buitenschoolse opvang biedt opvang aan kinderen van 4 tot 13 jaar. De kinderen afkomstig van de basisschool in Elsendorp worden door de medewerkers te voet of met de bolderwagen van school gehaald. De kinderen afkomstig van een school buiten Elsendorp met de auto.

We vinden het belangrijk dat er op de BSO een ongedwongen, vrije sfeer is. Naast het aanbieden van georganiseerde activiteiten kunnen kinderen zelf invulling geven aan wat ze willen doen en met wie. De ruimte is ingericht met verschillende hoeken, zodat die voldoet aan de behoeften van het kind, zoals gelegenheid om te knutselen, bewegen en zich even kunnen terugtrekken. Door dit zelf te kunnen bepalen, ontstaat er een veilig en vertrouwd gevoel. Toch is niet alles helemaal vrijblijvend. We bieden structuur aan (regels, regelmaat en gewoontes), omdat dit de kinderen duidelijkheid biedt. Het kind weet waar het aan toe is en wat hem te wachten staat. De structuur geeft een gevoel van veiligheid en vertrouwen en bij jonge kinderen een tijdsgevoel waardoor de dag overzichtelijk wordt.

Het kind wordt geaccepteerd in het uiten van zijn gevoelens (blijheid, geluk, angst, boosheid, tevredenheid, enz.) en leert met die gevoelens om te gaan. Wij willen het kind leren zijn gevoelens te uiten zonder anderen te kwetsen of pijn te doen. De pedagogisch medewerkers houden altijd in de gaten of alle kinderen zich veilig voelen, zonder "last" te hebben van andere kinderen. Als een kind iets aan het vertellen is in de groep, krijgt het hiervoor ook de ruimte en zorgen de medewerkers ervoor dat het kind niet gestoord wordt in zijn verhaal.

Dagindeling Buitenschoolse opvang (BSO)

Schooltijd:

06.30-08.00:	Kinderen worden gebracht. Voor ouders bestaat de gelegenheid om informatie uit te wisselen. Kinderen krijgen de mogelijkheid om bij ons te ontbijten tot 7.30uur.
--------------	---

Document	Versiedatum	Beheerder	Pagina
Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang Elsendorp	19-12-2022	Daisy Engelen-Verwegen	23 van 38

- 08.15-8.30: De kinderen worden naar school gebracht.
14.45: De kinderen worden van school gehaald en krijgen eerst de ruimte om vrij te spelen en te ontladen van de schooldag.
15.30-15.45: Dan gaan we met elkaar fruit eten en wat drinken.
Daarna mogen ze vrij spelen of deelnemen aan activiteiten die er die dag aangeboden worden.
17.00-18.30: Kinderen worden gehaald door hun ouder(s).

Vakanties bij de BSO

- 06.30 – 9.00: Kinderen worden gebracht en mogen vrij spelen in de verschillende hoeken (huishoek, bouwhoek, legohoek, podium..../spelletjes doen, knutselen, buiten spelen.
09.30 – 10.00: We gaan aan tafel om fruit te eten en wat te drinken.
10.00 – 11.30: Er worden thema gerichte activiteiten aangeboden. Hieraan kunnen de kinderen deelnemen.
11.30 – 12.30: Tijd voor de lunch.
12.30 – 14.30: Na het eten mogen de kinderen weer vrij spelen en worden activiteiten aangeboden.
14.30 – 15.00: We eten gezamenlijk een tussendoortje en drinken wat.
Kinderen worden gehaald door hun ouder(s) en er is ruimte voor een overdracht..
17.00 – 18.30:

4.2 Vier ogenprincipe

Op 1 juli 2013 trad het “vier ogenprincipe” in werking. Dit principe houdt in dat altijd een volwassene moet kunnen meekijken of meeluisteren met een beroepskracht. Een beroepskracht mag nog steeds alleen op de groep staan, zolang maar op elk moment een andere volwassene de mogelijkheid heeft om mee te kijken of te luisteren.

Kinderopvang Elsendorp heeft bij het ontwerp van het gebouw rekening gehouden met een open karakter. Dit betekent dat de ruimtes waar kinderen verblijven door ramen goed overzichtelijk zijn. Bijvoorbeeld de verschoningsruimten is rondom voorzien van glas. De ramen maken het gebouw open, vriendelijk en “licht”. Er is goed toezicht; medewerkers lopen regelmatig bij elkaar binnen en houden elkaars groepen in de gaten.

Op elke slaapkamer is een babyfoon aanwezig en is er een kijkgaatje in de deur. Op deze manier kan er toezicht gehouden worden. Blijft een collega langer dan 10 minuten weg dan wordt er gekeken waar de collega is.

Wanneer uit de betreffende activiteit niet vanzelfsprekend blijkt hoe lang een medewerker weg zal blijven, dan vertelt hij ook hoe lang hij weg denkt te blijven. Bijvoorbeeld: "Ik ga naar

Document	Versiedatum	Beheerder	Pagina
<i>Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang Elsendorp</i>	<i>19-12-2022</i>	<i>Daisy Engelen-Verwegen</i>	<i>24 van 38</i>

buiten toe en ben over 30 min terug". De afspraak is dat een medewerker niet met een kind naar een afgelegen plaats gaat. Een medewerker neemt altijd een telefoon mee, zodat een andere volwassene altijd de mogelijkheid heeft om (onverwacht) contact op te nemen.

Wanneer een medewerker een kind (0-4 jaar) helpt bij de toiletgang, dan blijft de wc-deur open (op een kier).

Aan het eind van de dag, tijdens het laatste half uurtje bijv. kan het voorkomen dat de pedagogisch medewerker mogelijk alleen is. De laatste kinderen worden door hun ouders opgehaald waardoor een pedagogisch medewerker eveneens op dit moment zelden alleen is met een kind.

We werken bijna continue met stagiaires. Hierdoor wordt de kans dat pedagogisch medewerkers alleen zijn met kinderen nog kleiner.

Ouders kunnen via het persoonlijk toegangssysteem onaangekondigd binnen komen. De ondernemers (Leon en Milanda) zijn dagelijks aanwezig en kunnen op ieder moment van de dag onaangekondigd binnen komen.

4.3 Afscheid nemen

Het brengen van het kind is een belangrijk moment van de dag. Het kind neemt afscheid van zijn ouders. Sommige kinderen hebben hier moeite mee. Iemand die uit het zicht verdwijnt kan in de ogen van het kind definitief weg zijn. De leidster zal het kind overnemen bij het weggaan van de ouder en vervolgens gaan ze samen zwaaien. Verdriet bij het afscheid mag, een knuffel of eventueel een speentje kan hierbij helpen. Ook kan een pedagogisch medewerker het kind afleiden waardoor het zijn verdriet sneller vergeet. Het afscheid kan gemakkelijker worden door het kort te houden. Er is altijd een mogelijkheid, tot telefonisch contact met een van de pedagogisch medewerkers om te vragen hoe het gaat.

4.4 Voeding

Zorg en aandacht

Eten is een belangrijk terugkerend aspect in ons dagelijks leven. We hanteren een positieve benadering van de kinderen met betrekking tot hun eetgedrag. We gaan met schone handen aan tafel en van tafel. D.m.v. een liedje wensen we elkaar smakelijk eten.

- We eten aan tafel en zitten op de billen;
- We eten met onze mondjes dicht;
- We gebruiken een bord en mes (plastic);
- We proberen op te eten wat op ons bord ligt;

Document	Versiedatum	Beheerder	Pagina
<i>Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang Elsendorp</i>	<i>19-12-2022</i>	<i>Daisy Engelen-Verwegen</i>	<i>25 van 38</i>

Ontbijt

Kinderen die tussen 6.30 u en 7.15u gebracht worden hebben de mogelijkheid om op de kinderopvang het ontbijt aan tafel te eten.

Fruit

Iedere ochtend rond half 10 wordt er samen fruit gegeten, tevens is dit de opening van de dag en worden er liedjes gezongen. Er is vers, gevarieerd fruit van de groenteboer. Ook wordt er seizoenfruit aangeboden. Voor de kleintjes worden er fruithapjes klaargemaakt.

Middageten

Vanaf half 12 is het tijd voor de lunch. We zorgen voor een gezonde volkoren boterham geleverd door de warme bakker. Het beleg bestaat uit: vleeswaren (kipfilet en ham en soms boterhamworst) smeerkaas (Philadelphia roomkaas), soms plakjes kaas, pure chocoladepasta, pure hagelslag, pindakaas en appelstroop. Er wordt gevarieerd met ander gezond beleg zoals: gekookt ei, aardbeien ... Er wordt ook rekening gehouden met diëten of wensen van ouders.

De boterhammen worden gesmeerd door de kinderen (zelfredzaamheid stimuleren) en de pedagogisch medewerkers helpen indien nodig. Naast het eten krijgen ze melk/water. De kinderen worden gestimuleerd in het maken van keuzes. Als het gaat om beleg, maar ook om het nemen van initiatief "Mag ik nog een boterham/melk?"

De hoeveelheid boterhammen die een kind mag eten, kan afhankelijk zijn van de wens van de ouders.

Tussendoortje

's Middags rond half 3 gaan we aan tafel voor een tussendoortje. Dit kan elke dag variëren zoals: soepstengel, maisstengel/koek, komkommer, paprika, augurk, tomaat, toast, eitje, fruit....

Yoghurt

's Middags rond 16.00/16:30u krijgen kinderen magere yoghurt.

Groentehap

Er is de mogelijkheid dat wij de kinderen een groentehap geven vanaf 17.30. Dit geldt voor kinderen die tot 18.00 of 18.30 uur blijven. De groentehap wordt door de ouders meegegeven.

Baby's voeden

Iedere baby heeft zijn eigen ritme, voor het slapen en eten. We volgen zoveel mogelijk het ritme van de baby. De flesvoeding van de baby is dan ook afgestemd op het ritme van thuis. Er is hierover een mondelinge en/of schriftelijke communicatie. Ook kan er borstvoeding gegeven worden. Er moet wel altijd reservevoeding aanwezig zijn in het vriesvak op de groep. We verwarmen de flesvoeding in de magnetron en gekolfde moedermelk in de flessenwarmer.

De ouders zorgen zelf voor de flesvoeding.

Tijdens het voeden van een baby hebben we lichamelijk contact, oogcontact en aandacht. De omgeving is zo rustig mogelijk. De vaste pedagogisch medewerker zal vlug genoeg de individuele handelingen (boertjes, houding, ..) rondom het kind kennen. Zij deelt haar ervaringen met andere collega's en alles wordt vast gelegd in het kaartenbakstelsel.

Document	Versiedatum	Beheerder	Pagina
Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang Elsendorp	19-12-2022	Daisy Engelen-Verwegen	26 van 38

4.5 Slapen binnen en buiten.

Slapen is een dagelijks terugkerend ritueel binnen de kinderopvang. Om alle indrukken en belevenissen van een intensieve dag te verwerken, is een rustperiode erg belangrijk. We vinden het belangrijk dat het kind zich veilig voelt, daarom proberen we dezelfde rituelen aan te houden, hierbij houden we rekening met knuffels en spenen die belangrijk zijn voor het kind.

Ieder zijn eigen slaapje

We hebben verschillende slaapkamers waar maximaal met 3 kinderen wordt geslapen en buiten een aantal buitenbedjes. Tevens proberen we het kind zoveel mogelijk in hetzelfde bedje te leggen. Slapen in een buitenbedje gebeurt alleen met toestemming van de ouders.

Buiten slapen

Veilig buiten slapen in de frisse buitenlucht zorgt voor meer weerstand door een grotere opname van vitamine D. De frisse lucht is heel goed voor de longen van jonge kinderen en de innerlijke rust. Vooral voor kinderen die vaak verkouden zijn, met astmatische aandoeningen, allergieën en moeilijke slapers kan een buitenbedje een goede oplossing zijn. Het is bewezen dat kinderen die buiten slapen veel langer en vast slapen waardoor je kind beter uitgerust is.

Wanneer het vriest, zorgen wij voor een passende slaapzak. De bedjes staan onder de overkapping zodat uw kind geen last ondervindt van regen en wind. Als pedagogisch medewerker gaan we elke 10/15 minuten kijken. De buitenbedjes zijn onbereikbaar voor mensen van buitenaf. De buitenbedjes zijn voorzien van hor gaas en een perspex raam, waardoor insecten en andere dieren niet bij de kinderen kunnen komen.

Slaapzak en knuffel

Kinderen slapen in een slaapzak (of onder een dekentje) van de kinderopvang. Na gebruik worden slaapzak of dekentje en het hoelaken in de eigen bak van het kind bewaard.

Slaapzak en/of dekentje worden met regelmaat gewassen.

Veel kinderen maken gebruik van spenen en/of knuffels van thuis. Knuffels worden door het kind gevoeld als iets wat emotioneel met de ouders en thuis te maken heeft. Het zorgt voor een veilig en geborgen gevoel, waardoor het kind eerder tot rust zal komen.

Buikslapen

Wiegendood is helaas nog steeds een actueel onderwerp. Onze uitdrukkelijke voorkeur gaat er naar uit dat de kinderen op hun rug slapen. Wij gebruiken Aerosleep matrasjes en lucht doorlatende hoelakens. Dit is voor de veiligheid van de kinderen. Wanneer zij zich op hun buik draaien en met hun gezicht naar het matras draaien dan kunnen ze gewoon doorademen. Hierdoor zal het kind dus geen last krijgen van ademnood.

Wensen de ouders dat hun kind op hun buik te slapen wordt gelegd, dan dient een 'schriftelijke vastlegging buikligging' te worden getekend. Dit omdat wij hiervoor geen aansprakelijkheid nemen! Voor de eventuele gevolgen zullen wij de ouders nogmaals op het

Document	Versiedatum	Beheerder	Pagina
Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang Elsendorp	19-12-2022	Daisy Engelen-Verwegen	27 van 38

punt wijzen dat buikslapen ernstige risico's met zich mee brengt en zullen we ze een informatie folder 'veilig slapen' meegeven.

Altijd fris

Ten slotte: Het beddengoed en de slaapzakken worden door ons gewassen. De slaapkamers worden gelucht. Tevens zijn de slaapkamers voorzien van een luchtbehandelingsinstallatie die aan de hoogste normen voldoet.

4.6 Verschonen en zindelijk worden

Verschonen

Kinderen worden als het nodig is verschoond. Verder zijn er vaste tijden (zie ook de dagindeling). We verschonen met aandacht voor het kind. Er wordt dan gekletst en geknuffeld. Door het gezamenlijk verschonen zien de jongere kinderen al bij de grotere hoe de zindelijkheid verloopt. Zo leren ze van elkaar. Ook het kleine toilet/potje draagt er toe bij dat de kinderen soms gemakkelijker durven.

De kinderopvang verzorgt de luiers en zal daarbij één merk bieden. Wensen ouders een ander merk / soort luiers, dan verwachten we dat de ouders die zelf aanleveren.

Zindelijk worden

Het kind geeft zelf aan wanneer hij toe is aan zindelijkheidstraining. Dit neemt niet weg dat ouders of pedagogisch medewerkers hem hierin kunnen stimuleren. Pas wanneer ouders gaan oefenen zullen pedagogisch medewerkers hier op inspelen. We laten het kind kennismaken met het potje en het toilet. Een kind wordt gestimuleerd om op een toilet/potje te gaan zitten, maar uiteindelijk moet het zelf willen. D.m.v. een stickerkaart (beloningsstelsel) stimuleren we de kinderen zindelijk te worden.

Ook de zindelijkheidstraining kent vaste momenten. Deze komen overeen met de verschoonmomenten. Kinderen die aan het oefenen zijn lopen mee naar het toilet en hebben zelf de keuze of ze op het toilet/potje willen.

En na het plassen handjes wassen!

4.7 Spelen

Spelen is belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen. Spel is een ruim begrip. Voor ons staat voorop dat het kind er plezier aan beleeft, want als het plezier heeft, dan staat het kind open voor nieuwe ontwikkelingen.

Spel is de taal van het kind! Spelenderwijs ontdekken kinderen zichzelf en de wereld om hen heen. Spelen draagt bij aan de persoonlijkheidsontwikkeling van het kind. Het heeft invloed op de cognitieve ontwikkeling, sociale ontwikkeling en ook motorisch en emotioneel. Het kind leert er door nadenken over dingen, leert vooruit denken en plannen. Het leert o.a. zijn omgeving kennen, problemen op te lossen en hoe van alles werkt. D.m.v. een rollenspel kan een kind ervaren hoe een ander zich voelt in een bepaalde situatie.

Document	Versiedatum	Beheerder	Pagina
Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang Elsendorp	19-12-2022	Daisy Engelen-Verwegen	28 van 38

Spelen met begeleiding

Kinderen zien veel van elkaar en leren daardoor van elkaar. De rol van de pedagogisch medewerker in het spel is zorgen voor een veilige en vertrouwde omgeving. Hij stimuleert, begeleidt en geeft het kind complimenten tijdens spel- en activiteitsituaties.

Wanneer een kind ouder wordt, zal de begeleidende rol verkleinen. Op deze manier zal het kind meer voldoening en zelfvertrouwen krijgen, doordat het iets helemaal alleen kan doen. De pedagogisch medewerker zal enkel ingrijpen wanneer er gevaar dreigt, de sfeer op de groep negatief wordt beïnvloed en/of andere kinderen in hun spel belemmerd worden.

Wanneer kinderen klaar zijn met spelen wordt er door de pedagogisch medewerkers gevraagd of zij het ook zelf op willen ruimen. Samen met hen zullen ze de spullen opruimen, op de plaats waar het hoort. Door het opruimen leren de kinderen ordenen, sorteren en verantwoordelijkheid te dragen.

Ruimte en spelmateriaal

We werken met speelhoeken zoals: poppenhoek, zintuigenhoek, baby klim/kruipplek, bouwhoek, themahoek en voldoende ruimte om te bewegen ...

Bij de BSO hebben we extra hoeken zoals: winkel (thema gebonden), podium, bouwhoek, legohoek, kaptafel, knutselhoek, grote hoekbank om te lezen en chillen....

Wij zorgen voor materiaal dat spel uitlokt. Niet alleen bekend speelgoed zoals lego/duplo en barbies/poppen, maar ook speelgoed dat de fantasie prikkelt. Juist kosteloos materiaal materialen, zoals dozen, wc-rollen, kokers, takken en dergelijke zijn geschikt voor het individuele spel. Er wordt gezorgd voor een gevarieerd aanbod aan speelgoed/materialen dat aansluit op de verschillende leeftijden. Denk bijvoorbeeld aan puzzels, spelletjes en constructie materiaal. We variëren het aanbod aan spellen regelmatig, door spellen soms een periode weg te leggen en ze daarna weer beschikbaar te stellen. Het kind wordt letterlijk en figuurlijk de ruimte en tijd gegeven om materialen te ontdekken en ermee te spelen. Hoe ouder het kind, hoe minder begeleiding bij spel nodig is. We werken rondom een thema, maar zeker is er ruimte voor de eigen inbreng van de kinderen. Tot slot nemen we de tijd om met één kind of een klein groepje kinderen in alle rust bijvoorbeeld een gezelschapsspel te spelen.

Buiten spelen

Buiten zijn en buiten spelen vinden de meeste kinderen heerlijk. Bij onze kinderopvang hebben we een veilige, overzichtelijke en zeer aantrekkelijke buitenruimte. We hebben veel gras met veel paadjes om te wandelen en fietsen. Om de grove motoriek te stimuleren hebben we veel buitenspel materiaal zoals fietsen, tractors, karren etc. Kinderen hebben de drang dingen te ontdekken, hun wereld te vergroten. We hebben 2 grote zandbakken waarin de kinderen heerlijk kunnen spelen. Ze kunnen bijvoorbeeld zandkastelen bouwen, graven, zandtaartjes bakken, met de tuinslang een modderbad maken, etc. Een kind dat ergens vanaf wil springen, leert de afstand in te schatten en spelenderwijs met risico's om te gaan. Bij ons kunnen de kinderen van boomstammen springen en klimmen/klauteren in klimtoestellen. Ook hebben de kinderen de mogelijkheid om van speelheuvels af te rennen/rollen. Buiten spelen is niet alleen goed voor de motorische, maar ook voor de cognitieve en sociale ontwikkeling. Denk daarbij aan het bouwen van hutten waarin de kinderen moeten samenwerken en een rollenspel spelen. Een dagelijkse activiteit is het

Document	Versiedatum	Beheerder	Pagina
Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang Elsendorp	19-12-2022	Daisy Engelen-Verwegen	29 van 38

voeren van onze kippen en het uithalen van de eitjes.

Samen met onze kinderen genieten we van de verschillende seizoenen. Met onze regenlaarsjes door de plassen lopen, sneeuwpoppen maken, met water spelen en heerlijk buiteneten. Ieder kind wordt goed beschermd voordat het naar buiten gaat, denk daarbij aan warme kleding en zonnebrand.

Wij vinden dat buitenspelen bij het dagelijks programma hoort en niet alleen gekoppeld moet worden aan mooi weer. Onze buitenruimtes zijn ingericht voor, en afgestemd op, alle leeftijdsgroepen.

4.8 KIKI (Kansen in Kinderen)

Bij Kinderopvang Elsendorp werken we met een Beer, genaamd KIKI. Een beer is zacht, onzijdig en straalt liefde uit.

KIKI is een methode gericht op vier ontwikkelingsgebieden:

- Spraak- en taalontwikkeling;
- Sociaal emotionele ontwikkeling;
- Motorische ontwikkeling;
- Cognitieve ontwikkeling.

KIKI, ontwikkelingsstimulering voor elk kind!

KIKI bestaat uit allerlei activiteiten rondom verschillende thema's. De thema's zijn zo gekozen dat ze dicht bij de belevingswereld van het kind staan. Beer Kiki speelt een belangrijke rol in de activiteiten en staat de hele dag centraal. Beer Kiki maakt allerlei dingen mee die herkenbaar zijn voor kinderen. Bijvoorbeeld beer Kiki eet een boterham, heeft nieuwe kleren, plast op de wc

We maken gebruik van woordkaarten, thematafel, dagritmekaarten die een vast onderdeel zijn binnen de thema's.

Beer Kiki woont binnen kinderopvang Elsendorp en heeft daar een huisje. Het huisje dient als basis voor de thema's. Kiki is een knuffelbeer waarmee het kind zich kan identificeren, een vriendje waarbij het zich veilig en vertrouwd voelt. Kinderen kunnen bij beer Kiki hun emoties, gedachten en ideeën kwijt. Ook gaat beer Kiki mee logeren met de kinderen. In het koffertje zit een schriftje waarin de kinderen samen met de ouders hun belevingen kunnen schrijven. Daarnaast kleding (pyama), tandenborstel, knuffeltje.... De belevingen worden samen met de kinderen besproken op de groep.

4.9 Conflicten tussen kinderen

Bij een conflict grijpen we niet direct in. Meningsverschillen spelen zich vaak af in een paar seconden en lossen zich vanzelf op. Kinderen zijn heel capabel om zelf een aanvaring op te lossen. Ingrijpen is pas nodig als:

- het gevaarlijk wordt;
- als er ruzie ontstaat en deze maar blijft doorgaan;
- als de partijen ongelijk zijn;

Document	Versiedatum	Beheerder	Pagina
<i>Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang Elsendorp</i>	<i>19-12-2022</i>	<i>Daisy Engelen-Verwegen</i>	<i>30 van 38</i>

- als er iets kapot gaat;

Als het bovenstaande aan de orde is, grijpen we in. Wij volgen hierbij het 6 stappenplan:

Stap 1. Benader de kinderen rustig en stop gedrag dat pijn veroorzaakt.

Wij verplaatsen ons op ooghoogte van het kind en benaderen ze op een rustige manier. Hierbij zijn wij alert op onze lichaamstaal. Deze zegt meer dan duizend woorden. Wij praten met een kalme stem en stralen een positieve en neutrale houding uit. Voorwerpen waarom de ruzie wordt gemaakt leggen wij even op zij zodat wij rustig met elkaar kunnen praten. Dit leggen wij ook uit aan de kinderen.

Stap 2. Bevestig en benoem de gevoelens van de kinderen.

Wij maken duidelijk dat we de gevoelens van beide kinderen begrijpen door eenvoudige en beschrijvende taal te gebruiken: 'Ik zie hier een boos gezicht en bij jou zie ik tranen'. Door te laten merken en voelen dat wij geen partij kiezen en dat we de kinderen begrijpen geven wij ruimte zodat emoties geuit kunnen worden en maken de weg vrij voor helder nadenken over mogelijke oplossingen.

Stap 3. Wij verzamelen informatie over wat er gebeurd is.

We vragen de kinderen ieder hun eigen verhaal te vertellen. We blijven hierin neutraal en kiezen geen partij.

Stap 4. Formuleer het probleem opnieuw.

'Als ik jullie goed begrepen heb, dan...'. Zorg dat je hierbij recht doet aan de beleving van ieder kind. Ga na bij de kinderen of je het probleem goed hebt begrepen.

Stap 5. Vraag naar oplossingen en kies daar samen één uit.

Geef de kinderen ruimte om zelf oplossingen te bedenken. Bespreek welke uitwerkingen deze kunnen hebben. Vermijd oplossingen op te dringen en laat ze uiteindelijk samen één oplossing kiezen. Als ze het niet eens kunnen worden mag je een suggestie geven. Spreek ten alle tijden vertrouwen uit: "Ik weet dat je dat heel goed kan." Zo weet ieder kind dat hij/zij er mag zijn.

Stap 6. Blijf ondersteuning geven.

Blijf alert als kinderen verder gaan met hun activiteiten. Soms hebben kinderen hulp nodig om de oplossing ook daadwerkelijk uit te werken. Ook kunnen er opnieuw problemen ontstaan omdat één van de kinderen nog opgekropte gevoelens heeft.

5. Speciale momenten

5.1 Kennismaken en wennen/overdracht groep of school

DOV

Voordat een kind bij ons wordt aangemeld is er een kennismakingsgesprek. Tijdens deze kennismaking worden ouders onder het genot van een kop koffie/thee geïnformeerd over

Document	Versiedatum	Beheerder	Pagina
Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang Elsendorp	19-12-2022	Daisy Engelen-Verwegen	31 van 38

onze kinderopvang en krijgen een rondleiding. Centraal binnen het kennismakingsgesprek staat de uitwisseling van informatie en de wensen over de verzorging en opvoeding van uw kind.

Wanneer ouders voor onze kinderopvang kiezen nemen wij t.z.t. contact op met de ouders om een wenaafspraak te maken. Deze afspraak vindt meestal plaats van 9.00-12.00 uur. Tijdens de wenaafspraak worden alle belangrijke informatie over het kind uitgewisseld en schriftelijk vastgelegd.

De eerste kennismaking van het kind met de kinderopvang is van groot belang voor alle partijen.

- voor het kind, om veilig en vertrouwd te raken met de pedagogisch medewerkers en omgeving;
- voor de ouders, om te wennen aan de nieuwe situatie;
- voor de pedagogisch medewerkers, om een beeld te krijgen van het kind.

Wenkinderen worden voor de berekening van beroepskracht- kindratio meegerekend bij de groep waartoe zij behoren. Daarnaast worden deze kinderen ook meegerekend bij de groep waar ze gaan wennen, omdat het gaat om het aantal feitelijk aanwezige kinderen.

PGR

Als het kind twee jaar wordt, wordt er gekeken naar de ontwikkeling om het vervolgens door te plaatsen naar de peutergroep. Dit gebeurt in overleg met ouders. Met de ouders wordt een afspraak gemaakt om hun kind te bespreken en informatie te geven over de werkwijze binnen de PGR. Tijdens dit gesprek wordt ook verteld wie de nieuwe mentor is van het kind. Tevens kunnen de ouders in de MyChapp zien wie de mentor is van zijn/haar kind. en lopen we een rondje door de PGR. De oude mentor bespreekt het kind met de nieuwe mentor. Het kind mag een aantal ochtenden bij de PGR komen wennen.

BSO

Voordat een kind 4 jaar wordt en het wil gebruik maken van de BSO, kijken we afhankelijk van het welbevinden van het kind of het nodig is om te wennen op de BSO.

Dit gebeurt in overleg met de leidsters van de peuters, de ouders en de leidsters van de BSO. De oudste peuters hebben al gebruik gemaakt van de BSO ruimte, zodat de ruimte niet nieuw voor hen is. Het gaat hierbij vooral om het wennen aan de groepssamenstelling. Bij de BSO krijgt het kind een nieuwe mentor, de mentor bij de peuters draagt haar bevindingen over aan de mentor van de BSO. Wanneer het kind vier jaar wordt en naar de basisschool gaat krijgen de ouders het observatieboekje mee. Er staat een overdracht in speciaal voor de basisschool. Ouders maken de keuze of ze de informatie willen delen met de basisschool.

Document	Versiedatum	Beheerder	Pagina
<i>Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang Elsendorp</i>	<i>19-12-2022</i>	<i>Daisy Engelen-Verwegen</i>	<i>32 van 38</i>

5.2 Feest vieren

Het vieren van feesten hoort erbij! Feestvieren draagt bij aan het groepsgevoel en zorgt voor plezier, spanning en afwisseling. Tegelijkertijd leren de kinderen omgaan met hun eigen emoties zoals vrolijkheid, angst en verlegenheid. Over het algemeen worden de vieringen op een bescheiden wijze gevierd. Belangrijk vinden wij dat het gezellig is.

We besteden aandacht aan verjaardagen en afscheid, maar ook aan traditionele vieringen zoals Sinterklaas, Kerst en Pasen.

Verjaardagen DOV/PSZ

Wanneer een kind jarig is, maken we een feestmuts. Zo kan iedereen goed zien wie de jarige job is. Tijdens het feest gaan alle kinderen aan tafel en we zingen verjaardagliedjes. Hierbij krijgen de kinderen ook ieder een muziekinstrument. Na het zingen wordt de traktatie uitgedeeld, die door ons of ouders wordt verzorgd. Van dit feestelijke moment maken wij foto's/filmpje die we doorsturen naar de ouders.

Verjaardagen BSO

Er wordt voor de jarige job gezongen en hij/zij mag een cadeautje grabbelen.

Afscheid

Als een kind afscheid neemt, mag dit ook gevierd worden. Er breekt voor het kind een nieuwe en spannende periode aan. Hij kan deze dag afscheid nemen van zijn vriendjes en de leidsters. Ook is het voor de andere kinderen duidelijk dat het kind ons gaat verlaten. De pedagogische medewerker zal zorgen voor een leuke herinnering, in de vorm van bv een afscheidsboekje, foto's of knutselwerkjes.

Traditionele vieringen

In de periode voor Sinterklaas, Kerst, carnaval en Pasen besteden we aandacht aan het aankleden van de groepsruimtes. Samen met de kinderen worden de versieringen gemaakt. Ook zingen we liedjes en vertellen we verhalen rondom het thema.

5.3 Foto's en Filmen

Foto en film materiaal wordt enkel voor doeleinden gebruikt binnen de kinderopvang. Hierbij kunt U denken aan foto's naar U als ouder tijdens het dagprogramma maar ook een filmopname van het vieren van een verjaardag. Hierbij kan het voorkomen dat Uw kind op een foto staat welke voor een andere ouder bestemd is. Op het persoonlijke informatie blad tijdens het inschrijven zullen wij actief uw toestemming hiervoor vragen.

Om foto's te gebruiken op onze website of social-media zullen wij Uw toestemming vragen.

Document	Versiedatum	Beheerder	Pagina
<i>Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang Elsendorp</i>	<i>19-12-2022</i>	<i>Daisy Engelen-Verwegen</i>	<i>33 van 38</i>

6. Beleid veiligheid en gezondheid

Kinderopvang Elsendorp werkt met het beleidsplan Veiligheid en Gezondheid. Met behulp van dit beleidsplan wordt inzichtelijk gemaakt hoe we op onze locatie werken t.a.v. de veiligheid en gezondheidsrisico's, met als doel de kinderen en medewerkers een zo veilig en gezond mogelijke werk, speel en leefomgeving te bieden. Kinderen worden beschermd tegen grote risico's met ernstige gevolgen en leren omgaan met kleine risico's. Dit beleidsplan is geldig vanaf 1 januari 2018 en zal jaarlijks herzien worden. Om dit beleidsplan actueel te houden bespreken we in ons teamoverleg de bevindingen van de uitgevoerde risicomonitor. Centraal hierin staat of de huidige manier van werken leidt tot een zo veilig en gezond mogelijke werk-, speel- en leefomgeving. Indien noodzakelijk worden er maatregelen genomen voor verbetering.

Hygiëne

Er wordt veel aandacht besteed aan hygiëne. Schoonmaken en wassen doen we via een vooropgesteld plan wat te vinden is in het schoonmaak protocol.

7. Organisatie

7.1 Lerende organisatie

Pedagogisch medewerkers

Om de kwaliteit te borgen, stellen wij de volgende eisen aan de medewerkers:

- Alle medewerkers zijn in het bezit van een Verklaring Omtrent het Gedrag en zijn ingeschreven in het persoonsregister kinderopvang.
- Er is sprake van een beroepsgerichte MBO/HBO-opleiding.
- Er worden bijscholingscursussen georganiseerd.
 - Alle medewerkers zijn in het bezit van een Kind ehbo diploma;
 - 2 medewerkers zijn in het bezit van een BHV diploma;
 - We zijn getraind voor een gezonde kinderopvang;
 - Daarnaast volgen we jaarlijkse verschillende cursussen om geïnspireerd en in ontwikkeling te blijven.
- Vanaf 2019 hebben we zelf een pedagogische coach in onze organisatie. Doormiddel van intervisie momenten worden de pedagogisch medewerkers continue getraind in hun pedagogische kwaliteiten.
- Kinderopvang Elsendorp hanteert personele bezetting volgens kind ratio, dat betekent dat de CAO kinderopvang wordt aangehouden voor de inzet van personeel.
- Bij ziekte worden de uren, ingevuld door een vaste pedagogisch medewerker. Lukt dat niet dan wordt gekeken naar een andere pedagogisch medewerker.

Document	Versiedatum	Beheerder	Pagina
<i>Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang Elsendorp</i>	<i>19-12-2022</i>	<i>Daisy Engelen-Verwegen</i>	<i>34 van 38</i>

- Voor onze kinderopvang is er een bellijst met meerdere achterwachten beschikbaar. De achterwacht woont maximaal tien minuten van de locatie.

Stagiaires/vrijwilligers/beroepskrachten in opleiding

Kinderopvang Elsendorp is een erkend leerbedrijf. We zijn aangesloten bij SBB.

Als kinderopvang vinden we het belangrijk om nieuwe beroepsbeoefenaars een kans te geven zich het vak eigen te maken. We bieden zowel BOL als BBL studenten een werkplek en investeren in begeleiding en ondersteuning. Stagiaires worden begeleid door een pedagogisch medewerker. Deze bekijkt samen met de stagiaire de opdrachten vanuit school en geeft de ruimte om deze uit te voeren. De werkzaamheden en opdrachten worden geëvalueerd. Ook vinden er gesprekken plaats met de mentor vanuit school om de ontwikkelingen te bespreken. Na verloop van tijd als competenties aantoonbaar behaald zijn mogen BBL studenten formatief ingezet worden en kan een BOL student in de vakantie periodes en bij ziekte ingezet worden zoals beschreven in de CAO kinderopvang. Milanda heeft de bevoegdheid om examens af te nemen.

Vrijwilligers worden enkel ingezet bij huishoudelijke en ondersteunende taken zoals het klaarmaken van de tafel en voorlezen aan de kinderen, enz.

Bij de BSO kunnen de beroepskrachten in opleiding en stagiairs de taken uitvoeren die verwacht worden van een pedagogisch medewerker. Een goede band opbouwen met de kinderen, kinderen stimuleren/helpen in hun ontwikkeling door goed naar kinderen te kijken en luisteren. Leuke activiteiten aanbieden. En ook de verzorgende taken, zoals het fruit klaarmaken, kinderen weg brengen en ophalen (samen met een pedagogisch medewerker), het schoonmaken van materialen, ruimte...

7.2 Teamoverleg/groepsoverleg

Maandelijks vindt er binnen onze kinderopvang een teamoverleg of groepsoverleg plaats. Hierbij is er ruimte voor kind bespreking, veiligheid en gezondheid, kwaliteitsverbetering en de onderlinge samenwerking. De ene maand is het een teamoverleg waarin de BSO kinderen worden besproken en de andere maand vinden de groepsoverleggen plaats waarin de kinderen van de DOV en de PGR besproken worden.

7.3 Nieuwbrieven/Rosa/aan- en afmelden van uw kind.

Document	Versiedatum	Beheerder	Pagina
<i>Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang Elsendorp</i>	<i>19-12-2022</i>	<i>Daisy Engelen-Verwegen</i>	<i>35 van 38</i>

Nieuwsbrieven

Via de mail krijgen ouders de nieuwsbrief. In deze nieuwsbrief wordt u op de hoogte gehouden van de laatste ontwikkelingen en binnen onze kinderopvang. Ook leest u hierin mededelingen en de thema's waar we aan hebben gewerkt.

Rosa

Rosa is een softwareprogramma waar we mee werken. Een onderdeel daarvan is de MyChapp app. Hierin kunt u als ouder uw opvang aanvragen en afmelden. Tevens kunt U via het ouderportaal inloggen voor het inzien van documenten zoals facturen, jaaropgaves en nieuwsbrieven.

Kinderopvang Elsendorp wil u als ouder graag zo veel mogelijk tegenmoet komen in uw wensen rondom de opvang van uw kinderen. Om een planning te kunnen maken zult u begrijpen dat we met elkaar wel een paar afspraken moeten maken, omtrent het aan en afmelden van kinderen, zodat het voor u en voor ons duidelijk is wat we van elkaar mogen verwachten.

Aan- en afmelden van uw kind

- Aan en afmelden van de opvang doen we via de ouder app MyChapp. Wij verwerken deze aanvragen enkele malen gedurende de dag op momenten dat de werkzaamheden dit toe laten. Uw kinderen gaan immers voor.
- Voor kinderen met een continue repeterende aanvraag kunnen wij deze voor u in de agenda zetten. U hoeft dan alleen wijzigingen door te geven via MyChapp.
- Ouders met een flexibel rooster kunnen al hun aanvragen rechtstreeks aanvragen via MyChapp.
- Om het rooster te kunnen maken, hanteren wij de daadwerkelijke tijd van aanmelden voor de planning. Voor dagopvang en de peutergroep worden dagdelen van 6 of 12 uur in rekening gebracht:
 - 6 uur voor opvang in de periode van 6.30 u. tot 12.30 u.
 - 6 uur voor opvang in de periode van 12.30 u. tot 18.30 u.
 - 12 uur voor opvang in de periode van 6.30 u. tot 18.30 u.

Het tarief van de dov en psz is €9,95 per uur. (2023)

- Voor de peuters die in Elsendorp op school worden gehaald wordt met een dagdeel van 6,5 uur gerekend i.p.v. 6 uur.
- Voor de voorschoolse opvang geldt de minimum tijd van 2 uur.
- Voor de buitenschoolse opvang geldt een minimum tijd van 4 uur voor de kinderen uit Elsendorp. Voor de kinderen die wij ophalen buiten Elsendorp geldt 5 of 6 uur. Het tarief van de BSO is €8,95 per uur. (2023)
- Op vakantie- of studiedagen gelden de zelfde dagdelen als bij de DOV en PGR (zie hierboven).
- Voor ouders die flexibel een uurtje afnemen vooraf of na een contractueel afgesproken dagdeel is er een flexibel tarief. De extra tijd buiten een dagdeel wordt als flex tijd toegevoegd volgens het geldende flex tarief voor DOV/PGR van €11,80 per uur en voor BSO van €10,70 per uur (2023).

Document	Versiedatum	Beheerder	Pagina
<i>Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang Elsendorp</i>	<i>19-12-2022</i>	<i>Daisy Engelen-Verwegen</i>	<i>36 van 38</i>

- Afmelden van de kinderopvang is kosteloos tot 7 werkdagen van te voren. Bij later afmelden zullen we de geplande uren in rekening brengen.
- Wilt u op zeer korte termijn opvang aanvragen dan mag u ons altijd bellen of appen op het nummer van onze kinderopvang telefoon. Wij kijken dan direct wat de mogelijkheden zijn.
- Ziekte: Als uw kind onverwacht ziek is zullen wij deze uren wel in rekening brengen.
- Stopzetten van de kinderopvang. Wilt u de kinderopvang stopzetten dan vragen wij u dit minimaal een maand van te voren te doen.

Zieke kinderen

Ziekte is een ruim begrip. In overleg met ouders beslissen we of een kind met bepaalde ziekteverschijnselen wel of niet naar de kinderopvang mag komen. Wat betreft de besmettelijke ziektes hanteren we de richtlijnen van de GGD.

Als een kind op de kinderopvang ziek (of zieker) wordt, dan nemen we contact met de ouders op en overleggen we wat te doen.

We moeten daarbij ook rekening houden met het belang van de andere kinderen en de leiding zelf. Daarnaast staat natuurlijk het belang van het zieke kind voorop.

Bij waterpokken hanteren wij de richtlijn: Uw kind is welkom, mits de blaasjes ingedroogd zijn en het kind geen koorts heeft. Zolang de blaasjes nog open zijn is het zeer besmettelijk voor andere kinderen.

Heeft een kind medicatie (zetspil, antibiotica, neusspray, aspirine, etc.) nodig dan tekent de ouder hiervoor een toestemmingsformulier. De medewerker mag dan de voorgeschreven medicatie toedienen.

Noodgevallen

Wanneer een kind ineens ernstig ziek wordt, (bijvoorbeeld door bewusteloosheid of door een ongeval), waarschuwen we eerst een arts en vervolgens de ouders. Let wel, dit gebeurt uiteraard alleen als er sprake is van een acute noodsituatie.

Rijksvaccinaties

Hoewel Nederland geen verplichte inenting en vaccinaties kent vragen wij ouders met klem dat onze kinderen de Rijksvaccinaties hebben gekregen. Wij zullen op het inschrijfformulier 'persoonlijke informatie opvangkind' vragen of uw kind de Rijksvaccinaties heeft gehad.

7.4 Klachtenprocedure

Document	Versiedatum	Beheerder	Pagina
Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang Elsendorp	19-12-2022	Daisy Engelen-Verwegen	37 van 38

Als u als ouder niet tevreden bent over de aanpak binnen Kinderopvang Elsendorp laat dit ons weten. Er kan iets onbedoeld misgaan. Dit kan leiden tot ontevredenheid, en uiteindelijk soms in klachten.

Ouders hebben het recht om een klacht/ongenoegen in te dienen. Dat is ook bij wet geregeld. De wet geeft tevens aan hoe dan gehandeld moet worden.

Als het over uw kind gaat, dan kunt u dit bespreken met de betrokken medewerker.

Misschien gaat het om een misverstand en kan deze al snel worden verholpen. Gezamenlijk zal geprobeerd worden om tot een juiste oplossing te komen.

Uiteraard kunt u zich als ouder ook richten tot een onafhankelijke afhandeling van uw klacht bij <https://www.degeschillencommissie.nl/over-ons/commissies/kinderopvang/> Alle informatie over klachten en de behandeling ervan kunt u op die website vinden.

7.5 Periodiek herzien pedagogisch beleidsplan

Het pedagogisch beleidsplan zal tenminste elke drie jaar geëvalueerd worden met alle medewerkers en de oudercommissie, zodat dit document blijft weergeven wat we dagelijks doen en willen doen. De praktijk leert ons dat het pedagogisch beleidsplan aangepast wordt zodra inzichten of wetgeving verandert.

Document	Versiedatum	Beheerder	Pagina
<i>Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang Elsendorp</i>	<i>19-12-2022</i>	<i>Daisy Engelen-Verwegen</i>	<i>38 van 38</i>